

Kva Må Gjerast

Utgitt av
Noregs kommunistiske studentforbund (stud.forb. til AKP(m-l))
med støtte av kulturstyret ved UiO

NEI TIL VIP!

KINA

**EF
og
Utdanning**

**Kvifor bør
ein organisere
seg i NKS?**

**Ny organisasjons-
modell...**

**... Nytt slag i trynet
på studentane**

leiarteig

Studentar har mykje å kjempa for. Vi må slåss for retten til utdanning for at det skal vera mogleg å gjennomføra utdanninga og for at ho skal ha eit høgt fagleg innhald.

Mange og ulike krav må verta reist - mange kampar verta ført om tilhøva for studentar skal verta betra.

Spørsmålet er da kven som skal avgjera kva for krav vi skal reisa - og korleis. Nokon ser helst at nokre få "studentpolitikarar" tar slike avgjerder. Alle dei andre skal helst halda fingrane av fatet og nøya seg med å leggja ein røystesetel i ei urne to gongar i året! Tankar som dette vert no faktisk satt ut i livet rundt om på lærestadene. Norsk Studentunion vedtok på sitt siste landsting nye statuttar for organisasjonen som i røynda inneber ei sentralisering av makta i NSU - ei monopolisering av oppgåvene og avgjerdene til ein liten klikk av desse "studentpolitikarane".

Dei nye statuttane til NSU tillet at NSU-organa på lærestaden vert slått saman med dei andre studentorgana. Vidare skal dei som vert valde som delegatar til NSU sitt landsting automatisk ha plass i det øvste studentorganet på sin lærestad. Resultatet er at dei ulike verva vert samla på færre hender.

Reglane for val av studentrepresentantar vart og endra på Landstinget. Prinsippet om at allmøtet sjølv avgjer valforma er no forlatt. No skal det vera forholdstalsval om 30 % av allmøtet krev det. Før vart valforma avgjort av fleirtalet på allmøtet. Resultatet av endringa er meir bruk av listeval. Da får dei studentpolitiske grupperingane dominera vala, uavhengige studentar vert sjanselause - og ikkje minst: allmøtet kan ikkje føra nokon demokratisk kontroll med kva representantane skal gjera i verva sine. Ikkje nok med at NSU kan endra statuttane sine i ei udemokratisk lei. No pågår det òg eit arbeid for å endra måten studentane organiserer seg på lærestaden. Målet er å flytta avgjerda opp i systemet og resultatet er at allmøta får ei mindre viktig rolle. Ved Universitetet i Oslo er det kome framlegg om at allmøta berre skal kunne arrangerast på institutta og fakulteta og ikkje på dei einskilte faga. Dette vert ei stor endring no som mange fag er slått saman til storinstitutt. Resultatet er at allmøtet ikkje vert noko forum kor studentane på eit fag kan ta opp saker knytta til faget og studietilhøva på faget.

Vidare er det kome framlegg om at berre fag- og studentutvala kan velja studentanes

representantar til dei ulike utvala ved institusjonane der studentane skal vera representert. Allmøta skal altså ikkje kunne velja desse. Og det skal innførast urneval for val av studentar til fagutval, studentutval og studentråd når ein student krev det.

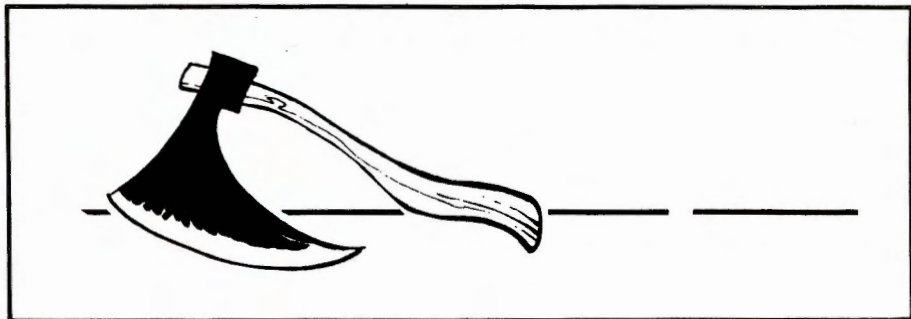
Desse endringane i NSU og på lærestaden vil skapa eit udemokratisk system, heilt omvendt av det systemet NKS menner er naudsynt. Vi vil ha ei ordning som gjer at alle studentar kan ta del i avgjerda, av kva krav studentane skal reisa og korleis.

Vi vil at alle skal få ta del i ordskifta, nytta erfaringane og evnene sine, og vera med på å styrka studentanes kamp for betra studiekår.

Vi vil ikkje ha ein litan klikk av "studentpolitikarar" med stor makt. Vi vil ha demokrati og aktivitet.

NKS seier derfor:

- ALL MAKT TIL ALLMØTET
- DEMOKRATISK KONTROLL OVER STUDENTREPRESENTANTANE
- ALLMØTER PÅ DEI EINSKILDE FAGA
- ALLMØTEVAL - IKKJE URNEVAL MÅ VERA HOVUDREGELEN

Råd til å studera- lov til å studera?

Høgare utdanning står no føre ei omstilling som ikkje står attende for dei åtaki Ottosen-komiteen fremja på slutten av 60-talet. Med sosialdemokratiets fremste ideolog Gudmund Hernes i spissen vart det i sept. 1988 fremja over 300 reformforslag.

Berre 6 månader etter Hernes & Co la fram si innstilling er mange av reformane alt sett ut i live i første rekkje ved Universitetet i Oslo. Ivar Bleiklie, l. amanuensis, institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ved UiB karakteriserer dei organisatoriske endringane i sterke ordelag: "De innevarsler intet mindre enn en revolusjon når det gjelder styringen av universitetene. Den organisatoriske revolusjonen har tre elementer: Det ene ligger i den nye universitetsloven. Det andre ligger i forslagene om endring av instituttstrukturen i retning av større institutter og sterkere styring innad... Det tredje er innføringen av virksomhetsplanlegging tilpasset statens nye budsjetteringsystem innenfor regjeringens program for fornyelse av statlig virksomhet."

Ottosen-komiteens forslag om innføring av vektaltssystem på dei historisk-filosofiske fakulteti i 1969 vart møtt med breid motstand av ei stadig meir radikaliserert studentrørsle og vart difor til slutt trekt attende. Parallellen til dagens reformar er slåandes: Istaden for vektaltssystem på HF får me

no samanslåing av fag under vignetten "tverrfaglegskap" og målstyring. Åtaket på lange fordjupingsstudiar og fri grunnforskning til fordel for korte, yrkesretta studiar og

privatisering av forkning er kjerna i Hernes-reformane om enn i ei anna form enn i 69.

Samanslåing av fag er ein del av og føresetnad for innføring av "virksomhetsplanlegging" (VIP). Alle universitet og høgskular er pålagd innføring av VIP i 1990. VIP er eit nytt planleggjingsystem med styringsformer henta frå private føretak og storinstitutt med fleire fag hev som fremste mål å opna for omstilling og omfordeling frå "uprioriterte" til prioriterte område. Vidare skal tildeling av råmeløyvingar på alle nivå forskyva ansvar og arbeid ned i systemet, mens dei sentrale organi tek seg av overordna avgjerder. For å sikra denne omstillingi foreslår Hernes & Co sentralisering av makti på alle nivå ved å gje større makt til ein ny type administratorar, skild frå fagmiljøi. Den nye universitetslovi som har innført eit universitets-"styre" på 9 personar med all makt, er berre ein del av dei nye udemokratiske leiingsprinsippi eller "konserstyring" som det heiter millom byråkratane.

Målstyring av forskning og undervisning er ein sentral del av omstillingi: Alle nivå frå institutt og oppover skal

arbeide ut "Strategisk Plan" (5-årsplan), "Virksomhetsplan" (1 år) og "målstruktur". Og måli skal sjølvsagt avgjerdast sentralt. Ved UiO er strategiske planar alt vedteke. I planen for HF-fakultetet heiter det: "Sammenfatningsvis kan HF-fakultetet gjennom forskning og utdanning yte viktige bidrag innenfor alle tre områdene informasjonsteknologi, medievitenskap og internasjonale studier... Dersom fakultetets tradisjonelle fag skal spille den kulturelle rolle det blir behov for i framtidens samfunn, kan dette i mange tilfeller i seg selv kreve omstilling." Med andre ord omstilling til kapitalens kortsiktige behov på bekostning av tradisjonell "uavhengig" grunnforskning.

Målstyring av undervisning og forskning skal ifølgje Hernes-utvalet rette seg etter:

- at det setter spesifiserte og etterprøvbare mål, både for undervisning og forskning.

- at mål konfronteres med resultater og at det får konsekvenser for videre planleggjibg og fordeling av ressurser...

Målstyring forutsetter at de som har ansvar, også har de nødvendige virkemidler for å nå oppsatte mål, og at avvik fra målene blir påpekt og rettet."

Å "måle" viten på ein slik måte er ein tvers igjennom reaksjonær tanke som ikkje tek omsyn til at grunnforskning ikkje kan "målrettast" etter administrative vurderingar! Kva med ny viten som ikkje er planlagt etter mål? Samfunnet treng kritiske intellektuelle i folkets teneste - ikkje ideologiprodusentar for stat og kapital.

Ved HF, UiO kor omstillingane er kome lengst, vart vedtak om samanslåing av 40 til 9 institutt fatta våren 89 utan at premisssi bak - "virksomhetsplanlegging" og privatisering av forskningi - vart gjort til kjenne millom studentar og tilsette. På trass av sterk motstand vart forslaget trumfa igjennom i rekordfart. Overkøyringi av demokratiet førte m.a. til at filosofisk institutt boikottar fakultetets vedtak om samanslåing. Kampen mot samanslåing er enno ikkje tapt - fagidentiteten har lange tradisjonar.

Samanslåing vert av borgarskapet lansert som isolert reform, som bestemt på førehand. Dei sosia ldemokratiske studentorganisasjonane greier ikkje å skilja ut det prinsipielle og legg seg flat for borgarskapet i dette spørsmålet: Spørsmålet vert berre korleis og kva fag som "passar saman" ut frå sokalla faglege hensyn om "tverrfaglegskap". Med Hernes-utvalet sies: "Et viktig virkemiddel for å få til den omstilling og fornyelse som humaniora bør arbeide for, er å bygge ned grensene mellom fagene....Tverrfaglighet kan begrunnes med at nye fenomener, nye problemområder, nye innfallsvinkler går på tvers av fagskiller som er etablert under andre historiske forhold," ("Med viten og vilje", s.190). Altso skal "vitenskaplige tilnæringsmåter, metoder" bestemast gjennom administrative vedtak ovanfrå av byråkratar a la Hernes og ikkje av fagmiljøi sjølve! Men dette er berre tomme ord og lureri. Den eigentlege grunnen ligg i at tverrfaglege miljø skal knyttast til prosjekt med

næringslivet. Det er ikkje snakk om tverrfagleg grunnforskning.

Om motivet for storinstitutt legg Hernes-utvalet vekt på at "særleg de forpliktelser som mer organisert forskerutdanning medfører, krever et visst minste volum" (s.152). Den organiserte forskerutdanning skal sikrast ved oppretting av forskarakademi, hvis "forpliktelser" nettopp hev som mål å knytta kapital og universitet nærare saman. Og gjennom omfordeling frå grunnforskning til oppdragsforskning.

Ifølgje Hernes-utvalet tyder forskarakademi "etablering av en egen velorganisert ramme rundt forskerutdanning på fellestrinnet for hovedfagsnivå. En slik organisatorisk enhet - et "forskerakademi" - ..bør tjene som en egen studie- og forskningsadministrasjon, for studenter fra og med hovedfagsnivå. Det skal samordne oppleggene og bygge broer mellom basisfagene. - at det etableres ordninger for at faglig personale i den regionale sektor, instituttsektoren og i næringslivet kan knytte seg til programmene ved universitetenes forskningsakademier."

Spesielt er tanken å knytta forskning og undervisning til tilpassing i til EFs indre marknad og støtta den vest-europeiske kapitalen i kampen mot USA og Japan om det økonomiske hegemoniet i verda, m.a.o. det imperialistiske EF. Utdanningssystemet og forskingen i Noreg vil mista sin nasjonale karakter og innretting på nasjonale behov.

Gjennom forskingsakademi skal hovudfagsstudentar og doktorandar sine plikter kontraktfestast og følgja organiserte forskingsprogram. Om desse planane vert sett ut i livet vil den kritiske og frie grunnforskning stå for fall.

Borgarskapets taktikk er å køyra reformane gjennom utan ordskifte so raskt som mogleg for å hindra motstand. Når reformane skjer so raskt samstundes som sosialdemokratane og dei liberale sit ved makta i studentorganisasjonane, reiser dette spørsmål om studentdemokratiet. Særskild har leiingi i SSF synt seg som agentar for borgarskapet. I høyringsuttalingi frå leiingi i NSU om Hernes-rapporten heiter det: "Likevel kan det ut fra faglige vurderinger i flere situasjoner være aktuelt og ønskelig å slå sammen eller samlokalisere institusjoner. Dette må en vurdere hver gang det blir aktuelt" Opp mot dette synet må ein verja fagidentiteten og avvisa nedbygging av faggrensene. Studentbyråkratiet svik har synt seg særskilt klårt i Oslo, kor dei har applaudert reformane. Eit unntak her er delar av NSU-Oslo.

Einaste vegen fram er grunnplansorganisering, aksjonar og eit aktivt ordskifte om omstillingane innanfor høgare utdanning.

Likeeins er det naudsynt at tempoet i reformane skrus ned for at demokratiet i det heile skal ha ein funksjon. Parolen om "all makt til allmøti" må reisast med full styrke om studentrørsla igjen skal kunne koma på offensiven.

SKULE I NOREG ELLER EF?

Studiefinansieringa, det offentlege skuleverket og forskning som ikkje tener næringslivet vert som kjend lågt prioritert av regjeringa for tida. Låg prioritet har derimot ikkje forskings- og utdanningsprogram der Noreg kan samarbeide med EF.

Noreg undertekna 27.juni 1986 ei rammeavtale for deltaking i forskingsprogramma til EF. Etter det har Noreg knytta seg til ei rekkje program, som til dømes informasjonsteknologiprogrammet ESPRIT, miljøvern-programmet og koordineringsprogrammet for medisin og helseforskning. Dei offentlege norske tilskota til slike EF-program og EF-prosjekt vil vera på omlag 30 millionar kroner i 1989. I den siste stortingsmeldinga om forskning (nr.28 for 1988-89) gjev AP-regjeringa klårt uttrykk for at ho ynskjer å utvide dette samarbeidet med EF, og at ho ser på dette som ei prioritert oppgåve i åra som kjem.

Tilpassinga og tilnærminga til EF skjer ikkje berre innanfor forskinga sitt område - og høgare utdanning vert tilpassa tilhøva i EF-landa. Nett no vert det til dømes arbeida for å endra karaktersystemet slik at det skal verte likt systemet i EF. Noreg tar òg del i EF sine program for studentutveksling.

Forskning og utdanning har ein sentral plass i utviklinga av den europeiske fellesmarknaden. Den europeiske einskapsakta frå 1986 gjer dette til eit

offisielt område for verksemda i EF. Frå 1984 har EF-kommisjonen lagt fram rammeprogram for forskinga i EF-landa, og tilskota til forskingsformål har auka frå 30 til 60 milliardar NOK den siste perioden.

Denne prioriteringa av fellesprogram for forskning og utdanning har fleire grunnar. Eit overordna mål for EF sin politikk er ei styrking av EF-industriens internasjonale konkurranseevne. EF satsar idag mykje på å ta igjen det teknologiske forspranget til USA og Japan, og dette skal verta verkeleggjort gjennom m.a. eit europeisk forskings-og teknologifelleskap. Forskinga i EF skal verta knytt direkte til utviklinga av den indre marknaden, og medverke til auka profitt for næringslivet i Europa.

Ei anna viktig side ved EFs forskings- og utdanningspolitikk er ynsket om å forma ein ny type europeiske leiarar og intellektuelle. Målet er klårt: "Lederne må frigjøres fra nasjonal kultur" heiter det i Dagens Næringsliv 15.juni i år. Direktøren ved eit engelsk college uttala seg til avisa, og han utdjupa fråsegna si på denne måten: "Dagens ungdom er morgendagens ektefødte euroledere, som først og fremst skal sørge for at Europa blir verdens ledende økonomiske sentrum, fullstendig frigjort fra nasjonale grenseskiller (..) Et av våre viktigste bidrag idag for å gi lederene et europeisk

image består først og fremst av å frigjøre dem fra kulturen i hjemlandet". EFs utdanningsinstitusjonar skal skapa denne nye typen leiurar, og dei skal forma intellektuelle som lever og arbeider i ein europeisk - ikkje ein nasjonal - tradisjon. Intellektuelle som er lojale mot dei nye europeiske herskarane og som kan legitimera makta deira.

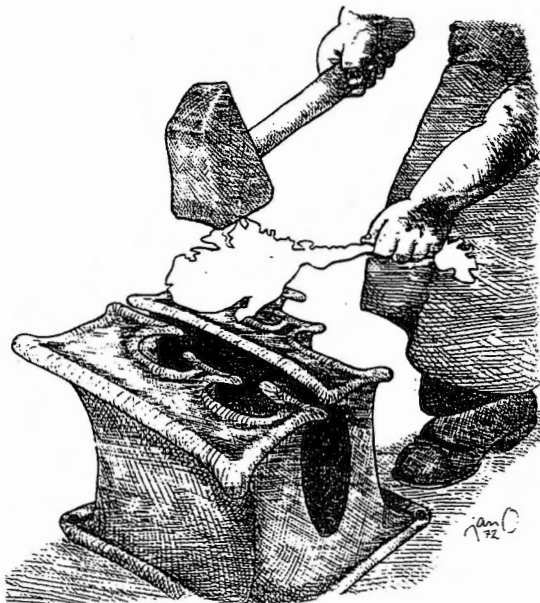
Desse måla for utdanning og forskning er det Noreg no tilpassar seg. Dermed vert EF sine mål og måla for norsk forskning og utdanning. Resultatet er tydeleg: Universiteta og høgskulane i Noreg knyt verksemda si tettare til næringslivet, privatiseringa skyt fart og dei indre strukturane på universiteta og høgskulane vert endra for å gjera det mogleg å styra forskinga og utdanninga mot desse måla.

Konsekvensane av den norske tilpassinga til EF sin forskings- og utdanningsverksemd

vil vera ei nedbygging av det sjølvstendige, nasjonale utdanningssystemet og den nasjonale forskinga.

" Norske tiltak, programmer og strategier innanfor forskning og utvikling må vurderes i sammenheng med og eventuelt samordnes med det som til enhver tid skjer i EF (...) " Så heiter det i Stortingsmelding nr.61 for 1986-87 om " Noreg,EF og europeisk samarbeid " . Og i stortingsmeldinga om forskning seier regjeringa rett ut at "Det må antas at det vil foregå en omprioritering fra nasjonale tiltak og andre internasjonale samarbeidstiltak til EFs fellesprogram "

NKS meiner at AP-regjeringa sin forskings- og utdanningspolitikk ein lekk i deira strategi for å gjera Noreg til EF-medlem gjennom tilpassning. Kampen mot omstillingane og privatiseringa av universiteta og høgskulane er derfor indirekte ein kamp mot regjeringa sin freistnad på å føre Noreg inn i EF.

KINA

Etter dei tragiske massakrane på den Himmelske Freds plass i Beijing i sommar, har ml-rørsla i Noreg vorte ideologisk på defensiven. Dette skuldast manglande heilskaplege analysar i høve til utviklinga i Kina dei siste 10 åra.

NKS har i motsetnad til resten av ml-rørsla lenge meint at Kina "skifta farge" i 1978. Kina er ikkje lenger eit sosialistisk land. Eit nytt borgarskap hadde vakse seg så sterkt i 1978 at det kunne konsolidera seg og ta over makta i Kinas Kommunistiske Parti (KKP) på partikongressen det året. Dette borgarskapet hadde vakse fram innanfor det store, byråkratiske statsapparatet.

Etter 1978 har Kina utvikla seg i retning av kapitalistisk økonomi. Klasseskilnadene har auka ettersom kontraktssystemet og den private eigedomsretten til jord breidde seg. Forskjellen mellom by og land aukar. Kvinneundertrykkinga skjerpar seg: kvinnene vert pressa attende til den tradisjonelle ufrie statusen og prostitusjonen breier seg i dei frie økonomiske sonene. Internasjonal kapital får òg breia seg i desse sonene. Kina sel våpen på den internasjonale våpenmarknaden (bl.a. til Sør-Afrika) og har kutta ut støtten til mange frigjeringsrørslar. Partikadrane har privilegier - borna deira får t.d. fortrinnsrett til universiteta og dei gode skulane. Slik kunne ein fortsetta....

Samstundes som borgarskapet har tatt makta i KKP og staten, har partiet halde fast på dei kommunistiske formene. Det er dette som kallast revisjonisme, på same viset som i Sovjet. I slike samfunn oppstår det lett uløselege motseiingar mellom det store og stivna statsapparatet og det økonomiske livet. Når kravet om demokrati for folk og økonomisk fridom for kapitaleigarane veks seg sterkt, tyr KKP til fascistiske metodar for å oppretthalda statsapparatet og makta.

Mot den fascistiske leinga i denne borgarlege staten, har studentane synt seg å vera ei viktig kraft. Om kampen deira vil lukkast avheng av om andre grupper i Kina vert organisert og mobilisert til aktiv motstand mot det noverande regimet. Ein ting er i alle fall sikkert: Sosialismen i Kina er død. Om ein nok ein gong skal byggja sosialismen i Kina, må det kinesiske folket på ny gjera revolusjon. Det forutset at det vert bygd opp eit nytt, verkeleg kommunistparti og at bøndene og arbeidarklassen i Kina reiser seg i opprør mot det lille mindretalet som har makta i dag.

Sjølv om sosialismen førebels har lide nederlag både i Kina og Sovjet for den saks skuld, betyr ikkje det at sosialismen og kommunismen som system er død, slik mange no vonar og trur. For tredje verda, for arbeidarklassen finst det berre ein utveg frå imperialismen og utbytting: Revolusjon og sosialisme.

Kontakt NKS i:

Meld deg inn i NKS

– Er du forbanna på dårleg studentøkonomi, lånekassa, bustadsituasjonen, staten sin rasisme som òg rammjer utanlandske studentar, kvinneundertrykking, faren for ein ny storkrig, supermaktene si utbytting av land og folk i den 3. verda?

– Er du villig til å gjere noko sjølv for å vere med på å skape ei betre verd?

– Er du interessert i teori, politiske studiar og politisk kamp?

Da er medlemskap i NKS det rette for deg!

NKS jobbar nemleg med alt dette. Men samstundes har vi eit vidare perspektiv på arbeidet – vi er ein revolusjonær organisasjon. Vi kjempar for eit samfunn fritt for utbytting og urett – for eit sosialistisk samfunn. Om ein skal få forandra noko som helst på verda av i dag, må ein organisere seg politisk. Det er berre gjennom politisk arbeid saman med andre at ein kan nå fram til resultat. Aleine vil ein ikkje greie å oppnå noko opp imot dei mektige fiendane – borgarskapet og staten deira – som studentane og folket elles, står overfor.

I tillegg til å vere ei slik organiserande kraft på ulike område, så er NKS og ein «skole» i teoretiske studiar og i politisk kamp. NKS arrangerer m.a. ulike typar studiesirkklar og skoleringsopplegg dei stadene kor vi er organiserte. Som medlem av NKS blir ein såleis ikkje berre del av eit politisk og sosialt felleskap, men og av ein organisasjon som driv omfattande studiar, og som fører mange store og spennande diskusjonar.

Og sist men ikkje minst – for å reise studentkampen betre og meir effektivt, for å slå sterkare mot staten si rasering av høgare utdanning, for å nå einskap med arbeidarklassen og andre undertrykte sine kampar, for å bruke faga våre til politisk verksemd – så treng studentane i Noreg eit større og sterkare NKS!

Vi treng altså deg som medlem i NKS no! Samstundes treng du og NKS om du skal ha nokon som helst sjanse til å reise kampen mot urett og undertrykking, og få omsett det du meiner i praksis!

På universiteta og høgskolane er NKS det einaste verkeleg radikale alternativet. Derfor: *Bli med på studiesirkel! Bli med i NKS!*

OSLO:

Knut Erstad
Gøteborggt. 8
0566 Oslo 5

BERGEN:

Bjørg Eli Eide
Studentsenteret
Parkv. 1
5007 Bergen

TRONDHEIM:

Guri Kulås
Prinsensgt. 14
7000 Trondheim

- ☐ Eg vil vere med på studiesirkel i NKS
- ☐ Eg vil vite meir om NKS
- ☐ Eg vil bli medlem av NKS

Namn:

Adresse:

Sendast til:
NKS, Gøteborggt. 8, 0566, Oslo 5.
Tlf. (02) 38 42 50

MELD DEG INN I NKS!!!

